

Előfizetési díj.

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	15 frt.
Négyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám háza a lap szellemi részét illető közlemények címzetté.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszór hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben: Haasenstein & Vogler hirdetés közv. rovája

Nyitási cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap

1875. második félévére

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Négyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésére küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János
„Kelet” kiadója.

A parlament megnyitása.

Kolozsvár, 1875. aug. 31.

(B—n.) Ma nyitja meg királyunk az 1875—6-iki magyar parlamentet, mely minden esetre korszakot fog képezni nemzetünk életében, mert ezen idő folyamán a nemzet választottjainak be kell bizonyítaniuk azt, hogy ők vagy legalább a többség a politikai érettség azon magaslatán állnak, melyen a honatyaiknak állaniok kell s viszont magának a nemzetnek ország és világ előtt be kell bizonyítani a parlamenti önkormányzatra való érettséget és képességet.

Ebben, de csak is ebben az esetben remélhetjük azt, hogy soknemű bajainkból kibontakozva Magyarország és a magyar nemzet fenmaradása európai szükség lesz ezután is.

A folyamatban lévő mozgalmak keleten egy talpalatnyi földdel sem fogják nagyobbítani Magyarországot s erre nincs is szükségünk, de ha bebizonyítjuk azt, hogy érett s erőteljes nemzet vagyunk, oly

állást biztosítunk magunknak vérontás nélkül Európa művelt népei közt, melyet kénytelen lesz tiszteletben tartani minden hatalmasság.

Az országgyűlésnek már első napjaiban mutatkozni kellene olyan jeleknek, melyekből arra lehessen következtetni, hogy azon többség, mely a reformok érdekében a nemzet kebelében közelebből alakult, megtermette ma is gyümölcsét, a midőn erő, erélyt és elszánt akaratot öntött a miniszteriumba és a parlamentbe.

Nagy többsége van a szabadelvű pártnak és miniszteriumnak, ezt nem vonja kétségbe senki s még ma a legvérmesebb reményű szélső jobboldali is, legfennebb abba veti reménye horgonyát, hogy majd az egyes reform-kérdések napirendre kerülése alkalmával rendre apaszthatja a többség táborát.

Egyébiránt merőben a többséghez tartozó képviselő urak magoktartásától függ, hogy a jelenlegi többség erejében és tömörségben megmaradjon, sőt napról napra szilárduljon vagy pedig lassanként lazuljon a pártban a szorosabb kötelék.

Mi úgy hisszük, hogy pártunk erkölcsi súlyát a parlamentben s azon kívül csak azon esetben biztosíthatja az egész országgyűlés tartamára, ha annak tagjai lehetőségig alárendelik nézeteiket a többség akaratának, s nem tartva magokat csalhatatlannak, belátják, hogy több szem többet lát.

Szükséges továbbá, hogy az egyes képviselő urak ne csak szóval hirdessék, hogy ők országos képviselők, hanem tetteleg is bizonyítsák be azzal, hogy a közérdeket tartva első sorban szem előtt, tartózkodnak a hazabeszéléstől.

Mindenek felett kötelessége a hon minden polgárának, mennél nagyobb körben odahatni, hogy a vidéki torony- és magán érdekek mennél inkább háttérbe szoruljanak s azon íge váljon testé: „a haza mindenek előtt.”

Már is volt módunk tapasztalni, a törvényeszek számának leszállítása alkalmából, mily nehézségeket gördíthetnek az egyes reformok elébe a rosszul felfogott vi-

déki érdekek. Ne vadásszunk ezek legyeztetése által a népszerűséget, hanem inkább mint hajdan a nagy Széchenyi, ostromozzuk a hagyományos előítéleteket s magyarázzuk meg, hogy csak áldozatkészséggel sikerülhet intézményeinket reformálni.

Ha pártunk minden tagja a házbán és azon kívül megteszi kötelességét, a szabadelvű ezégnek meg fogunk felelni, ellenkező esetben nagy felelősség hárulik mindnyájunkra.

A mi szászaink.

Kolozsvár, 1875. aug. 31.

— A „Pesti Napló” aug. 28-án megjelent hasábjain a különféle rovatában mi is olvastuk, hogy az ultraszász képviselők közül többen a szélsőjobb ellenzék padjain foglaltak helyet.

Nem rég volt, a midőn egyik erdélyi szász lap az erdélyi szászokat úgy mutatta be, mint a polgári elemnek egyedüli képviselőit a Királyhágón innen s annál fogva azt tanácsolta, hogy a szász képviselő urak azon párt-hoz csatlakozzanak, mely ezen elemet képviseli.

Azonban ilyen párt a magyar országgyűlésen nem létezik, mert országgyűlésünkön a kastok nincsenek külön képviselve, hanem a választó jogosultak megválasztják azt, a kit azok többsége legalkalmasabbnak tart, tartozzon az bármely osztályhoz, valláshoz vagy nemzetiséghez.

Igy állván a dolog, az ultraszász képviselő urak a mint látszik megszabadulva érezték magukat s levette a demokratia álczáját, egy oldalmozdulattal bevonultak azon párt táborába, mely a régi kiváltságok emléke színt hordja magán.

Lehet, hogy azok, kik a szász irányadó körök politikai multját nem ismerik, ezen csodálkoznak fognak, de mi itt a Királyhágón innen erre készen voltunk.

Néünk elégszer volt módunk tapasztalni az erdélyi országgyűléseken, hogy az erdélyi szász atyafiak készek minden pillanatban segédkezet nyújtani a nemesi kiváltságok megdöntésére, de nem hajlandók a magok kiváltságaiból a valóságos polgári jogegyenlőség javára semmit is áldozatul hozni. Szóval szászaink mindig hajlandók voltak a magyar nemesség és nemzettel az elsősegekben osztozni, de a

királyföldön lakó nemsszász ajku lakókat soha sem tekintették magukkal egyenjogu polgároknak.

Mi azt is tudjuk, hogy a mihelyt a tökéletes polgári jogegyenlőség életbe lép a Királyföldön is, azonnal megszűnik a szász papság és burocracia hatalma. Már pedig a hatalomtól megválni, több önmegtagadás kívántatik, mint a mennyivel a jelenleg irányadó szász politikai notabilitások rendelkeznek.

A Bach-Schmerling korszakban szintén volt módunk meggyőződni arról, hogy az erdélyi szász politikusok nem az alkotmányos szabadság lényegéhez ragaszkodnak s ha egy az ők napi érdekeiket kielégíti, egész készséggel dobják oda magának az alkotmánynak alapját, mint tettek p. o. a ieopoldi kötelelél.

Igy ismerve az erdélyi szász publicisták többségének irányát, egy percig sem hitük, hogy a szász képviselők többsége a szabadelvű párt-hoz fogva csatlakozni s legtermészetesebbnek tartjuk, ha az ultraszászok a szélső jobb ellenzékhez csatlakoznak és pedig a következő okokból:

A szélső nemzetiségiekhez nem csatlakozhattak, mert azok, kik Magyarországon a magyar nyelvet sem akarják diplomáciai állásában fentartani, még kevésbé lennének hajlandók a Királyföldön fentartani a kisebbség nyelve kiváltságait.

A szélső baloldalhoz sem csatlakozhattak, mert azok a közjogi alapot támadják meg, már pedig a szász nép sokkal dynasticusabb érzelmű, hogysem képviselőit ezen oldalon szeretné látni.

Csatlakoztak tehát az ultraszász képviselő urak a szélsőjobb ellenzékhez, mely párt segítségével reménylik fentartatni a szász kiváltságoknak legalább egy részét p. o. a Királyföld területi épségét, abban a német elem és a burocracia uralmát s nem kevésbé a Királyföld Sonderállungsát.

Hajlandó lesz-e a szélső jobb ellenzék még azon képzelhetetlen esetre is, ha azon pár ultraszász képviselő urak segítségével képes volna többségre vergődni, az szászok kedvéért Magyarország eldarabolásába belenyugodni s egy hazánk érdekeivel ellentétes germán politikát inaugurálni? alig hisszük.

Mindzeknél fogva meggyőződésünk szerint mind a szélsőjobb ellenzék a szászokban, mind ezek azon pártban, melyhez csatlakoztak, csalódni fognak.

Mélyen elpirulva s zavartan hájtá össze Róza az elolvasott levelet.

— Nem tudtál erről épen semmit gyermekem? — kérde az öreg ur s éles tekintete a leány szíve legmélyebb rejtekét látszék kifürkészni akarni.

— A levélről épen semmit kedves jó bácsi — erősíté Róza — hanem tegnapielőtt atyám mondott nekem annyit, hogy az itt felhozott okok miatt szándéka a kapitánynyal kötött viszonyt felbontani. Hogy szándéka-e ez iránt a nagybácsihoz fordulni, vagy miként akarja elintézni, arról mit sem szólt.

— Ez lehet, de mond meg most már nekem őszintén kedves gyermekem, minő érzéseket keltett benned e beszéd? De légy egészen őszinte hozzám.

— Merjem-e ezt tenni, kedves jó nagybácsi — kérde Róza kérő hangon, s hizelegve simítja ki az ősz fürtöket az öreg tanár redős homlokáról.

— Minden bizonynyal gyermekem — viszonozá az öreg tanár — épen mintha itélő bírád előtt állnál s te szegény bűnös ember létedre vétkedeket akarnád bevallani. Szólj bátran gyermekem!

— Jól van — mondá Róza — igazat fogok szólni. Atyám szavai által felkeltött érzelmeim kissé zavartak voltak, azokat egészen tisztán elemezni, nem volnék képes; mert más érzelmek is vegyültek hozzá, melyek harcot vívtak egymással keblemben.

De mégis azon gondolat, hogy szabad vagyok, megkönnyebbülést okozott szívemnek; mert azon időszak alatt, míg Ferdinánddal jegyesek voltunk, figyelemmel kísértem jellemét s úgy találtam, hogy érzelmünknek s nézeteinknek nincs meg az az összhangzata s közösége, mely okvetlenül szükséges arra, hogy az embernek némi reménye lehessen, boldogul tölteni el együtt egy egész életet. De még ha meg is akartam volna győzni magam a felől — mit gyakran megkísérték — hogy az idő megaso-

De ám legyen, kinek-kinek a maga hite szerint, mi nem akarjuk senki kedvétrontani, hadd ösmerjék fel egymást az illetők a gyakorlati életben.

Magyar lapok szemléje.

A „Pesti Napló” a zsidó rabbiképeze felállítását bevezetett ténynek tekintti, s azért kívánja, hogy a rabbiképeze szerveztessék akként, hogy az ugynevezett orthodoxok elkülönülhessék ez intézetbe fiaikat, mert épen azon zsidók, kik előtt idegen a magyar szó s a kik a műveltségnek és erkölcsöknek alacsony fokán tengődnek, teljesen galicziai vagy morva származásu rabbijuk hatalma alatt állanak. A c a ládi s a vallásos élet, az iskola s a nevelés ott a rabbi szava szerint igazodik. Oda kell tehát hatni, hogy azon emberek, melyek a magyarságtól s a miveltésgtől legmesszebb állanak, a magyar rabbiképezedtől el ne zárassanak. Ha sikerül tehát a seminariumot ekként összealkotni, akkor önmagától elesik az orthodoxok azon ürügye, hogy ők a rabbiképezedtől nem ismerhetvén el vallási okokból az egyetemes magyar zsidóságot igazodnak, arányos subventiót követelnek az izraelita iskolai pénzalapból felekezeti népiskoláik segélyére. Épen ezen felekezeti zugiskoláktól kellene megvonni a zsidó iskolai pénzalap bővebb hozzájárulását, hogy feloszlásuk folytán a községi iskola üdvös hatáiraival mindinkább tért foglaljon. A felekezeti zsidó népiskolák szűkebb dotatíója csak úgy lesz igazolható, ha az orthodoxok alaposan nem repudálhatják a képezdét és a magyarság s a művelődés tekintetében is csak úgy várhatni üdvös hatást ezen intézettől, ha épen azon zsidók vonatnak be körébe, a kiket magyarokká s hazafiakká nevelni az országnak nem csakély érdeke.

„Nemzeti Hírlap” úgy találja, hogy a kormányunk valódi tekintélyt nem az ad, ha makacsul, vagy ha úgy tetszik szilárdan megmarad egyszer kiadott rendelethez, hanem az, ha helyesen cselekszik. Ez esetben pedig, ha az ungmegyeiek által felhozott adatok helyesek, meg van győződve, hogy úgy Ungmegye anyagi és szellemi, mint az ország magassabb politikai érdekei az ungvári törvényszék fentartása mellett szólnak; s ennél fogva ő is helyesnek tartja, ha a kormány teljesíti az ungmegyeiek kívánatát, de egyttal világosítja fel őket az iránt, hogy a kérdés, mely itt szó-

kást hoz, volt még más ok is, mi merőben elodázta tőlem a boldogság reményét; mert nem jutott tudomásomra, hogy egy egészen más érzelem mint a szerelem, okozta azt, hogy Ferdinánd megkérte kezemet.

— Hm! — hangoztatá az öreg tanár — úgy látszik több renbeli felvilágosítást nyertél e dologban. Nem modanád-e meg már most még azt is őszintén nekem, ha részedről szerelem volt-e az, mi „igen” szóra ösztönzött, midőn szabadságodban állott „nem”-mel felelni.

E szókra Róza areza oly piros lett, minő legszebb névrokna.

— Kedves jó nagybácsi, ne légy oly szigorú irányomban — szólt kérő hangon.

Hisz egy leányszív szentély, hova idegen tekintetek nem szabad behatolni! vagy nem ugy van-e?

— Teljességgel nem, legalább nem mindig — szólt komolyan a nagybácsi. — Miért egyeztél bele az összeköttetésbe, ha szíved bidegen maradt mellette?

— Kedves jó nagybácsi, bevallom, hogy nem szerettem Ferdinándot; de azt hittem, hogy ő szívből szeret engem s ezt egyesítve a becsülés- és jóindulattal, mit iránta éreztem, azt véltem elegendő lesz közös boldogságunk megalapítására. Azon percz óta, hogy megigérttem neki övé lenni, felfogadtam magamban, egész életemben boldogítására törekedni. De később úgy találtam, hogy ez soha sem lesz kezem bírása által eszközölve, még ha szívem is oda adnám ráadásul; hanem ha Ferdinánd valódi szerelemmel viseltetik hozzám s földi boldogságra egyedül tőlem függött volna, akkor kedves bácsi, akkor e kötelességet ha nem is szerelemmel, de azon szívből jövő ohajjal s feltétellel vállaltam volna el, hogy máltó legyek mindig a hitvesi szép és szent névre.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az

ÖREG UR VÉDENCZEI.

REGÉNY

két kötetben.

Írta:

Flygare Carlén Emilia.

Második kötet.

II.

(Folytatás.)

A reggeli. — Egy jelenet Ling tanárnál.

A tanácsos felült ágyában, s kissé savanyu arczaal szólt:

— Átkozottul bajosan sikerült, hanem még is csak sikerült. Hanem most más valamit kell kigondolnunk. Még ezer szerencse, hogy megemlített leendő szövetség; mert, ha ezt nem tudom, semmi mást el nem érünk ez eljárással, mint a Rózába helyezett reményre nézve, két heti haladékat, de most miután tudom, hogy a leánynyal semmi nem jöhet létre, első tervemet kell kivinnem; igen, igen, ennél maradunk.

Midőn látta a tanácsos, hogy neje ellenvetéseket készül tenni, oly fölényneil hangjában, melyet neje irányában ritkán alkalmazott, s ki épen ezért nem is mert ilyenkor vele dacolni, így szólt:

— Brigitta Mária, kérlek hagyj magamra, hogy rendezem gondolatimat.

Mánap időt szakított magának Róza es-

te felé meglátogatni Ling tanárt, hogy elintézte ama kényes ügyet, melyet a Ferdinánd kedvéért vállalt magára. Az öreg ur kényelmes karszékeében, kandallója előtt ült élvezettel sziva pipáját, s elgondolkodva, a megszo-

kott hm, hmt hangoztaták néha ajkai.

Róza nesztelen léptekkel közeledett felé a puha szőnyegen s kezét vállára téve szólt:

— Jó estét kedves nagybácsi, hogy van?

— Ej te vagy gyermekem? e szavakkal fordult meg nyájas arczaal a tanár; te még is csak eljössz, hogy meglátogass, ezt a történetek után alig mertem reményleni; de te kedves jó leány vagy, s most is mint mindig szívesen látott vendég házaamál.

— Nem értem a bácsi mire ezélez, — szólt Róza elbámulva, — miért ne jöttem volna én ide?

— Oh csak gondoltam: hogy miután atyád tegnap reggel azon levelet írta nekem, melyet alkalmasint megmutatott neked felelettemmel együtt, te is úgy teszel, mint a legtöbb fiatal leány tenne ily esetben, — visszavonulsz tőlem.

— Sem atyám, sem a bácsi leveléről egy szót sem tudok — erősíté Róza. — Atyám tegnap délelőtti hirtelen nagyon rosszul lett s én azt hittem, nem is gondol most más valamire saját ügyeinel.

— Nő akkor ül ide mellém gyermekem — folytatta az öreg — s olvasd el magad, mit írt nekem atyád tegnap reggel. Ott van író asztalamon a levél; a többi körülményeket majd elmondok szóval.

Reszkető kezekkel nyúlt Róza a beírt lap után, s meggyújtva egy viasz gyertyát, ennek komor fényénél felismerve atyja kézírását, olvasá mint következők:

— Nagyrabecsült szeretett barátom!

Már rég mind szándékozom azon barátságos kérdéssel fordulni barátom uramhoz, ha van-e szándékában, öcsémnek, mielőtt házassá-

gi összeköttetésbe lépne leánnyommal, valamely nagyobb összeg pénzét vagy birtokrészt kiadni, vagy legalább biztosítási számára; mert ámbár én is reményelem, hogy Rozának szép hozományt adhatok, ezzel még sem sokra fogódnak menni, miután a kapitánynyal sokkal több adóssága van, mint kedves barátom alkalmassint távolról is gyaníthatná! melyeknek azonban természetesen tisztázni kell, mielőtt más valamire gondolnánk. Távol vagyok attól, hogy ezt követelésekppen említsem. Barátom uram természetesen belátása s akarataja szerint fog vagyonáról rendelkezni. Csak épen annyit akarok kinyilatkoztatni, hogy ha barátom uram ez indítványt méltánytalannak találja, s nem akarna egyességre lépni e tárgyban, akkor ezenel kénytelen vagyok — bármily örömmel lépne volna egy régi jó barátall rokoni viszonyba — leányom összeköttetését Ling kapitánynyal felbontottnak tekinteni; mert kedves barátom is beláthatja, hogy csak szerencsétlenséget hozhatna a fiatalokra nézve, hogyha biztos jövedelemre való kilitás nélkül egyesül-nének.

Azért fordulok jelenleg egyenesen önhöz kedves barátom, e kényes ügyben, mert már több ízben hoztam azt elé, minden eredmény nélkül a kapitánynak, ki alkalmassint még csak fáradságot sem vett magának önnek említést tenni róla.

Ez okon az én kötelességem megtenni azt s még csak azt vagyok bátor megjegyezni, hogy az eljegyzés soha nem lett volna nyilvánossá téve, vagy még jobban mondva, sohasem jött volna létre, ha csak egy perczig is kétkedtem volna abban, hogy ön kedves barátom örömmel nem fog áldozni a magából is a fiatalok részére s segitni őket háztartások megkezdésében.

Válaszát elvárva, maradok barátom alázatos szolgálja: Widen Péter.”

nyegen forog, nem jog, hanem tisztán és kizárólag a politika kérdése.

A „Hon“ Makaneznek Horvátországban való nagy szláv politikájáról ír. Makanez ur szeretné, ha a horvát országgyűlés felkérné őt felségét „Horvátország királyát“ hogy tegye a horvát nemzetet azon helyzetbe, miszerint ez kötelességét a „szláv törzserokonok“ irányában teljesíthesse. Ez a leghatározottabb délszláv politika, mely ép úgy magán viseli a kormányellenesség bélyegét, mint a fanatizmus minden szennjét. Beszélnek hűségéről, csak nagyobb önállást követelnek. Pedig a cél, mire önállás csak eszköz lenne, nem a békés együttélés Magyarországgal, hanem Délszlávia megteremtése a mi meg a koronától való elszakadás nélkül nem megy. Makanez erre nézve indítványt nem tett, de a hánt interpellálta az iránt, hogy akar-e 100 ezer fortra indemnyit kérni a végett, hogy a beczinai és hercegovinai menekültek felségelyeztessenek és lépéseket tenni az iránt, hogy a lázadók „nemzetközi ortalom“ alatt álló orvosokkal láttassanak el. A bán, a mint kötelessége hozta magával mind a kettőre tagadlag válaszolt. A bán helyesen válaszolt, csak a hatásban kívánunk több erélyt. A Makanez-féle eszmék ellen a legnagyobb szigor alkalmazása kívánatos; megemélelyezik azok a népet, megrontják Horvátország békés kapcsát Magyarországgal és a monarchiával. Ki kell azokat végképen irtani.

A hercegovinai lázadás.

A bécsi lapok egy része kedvezőtlenül itéli meg a török kormányban történt változást, pedig Mahmud pasa nagy vezírért tett kinevezetése a helyzet szükséges következménye. Ugyanis Mahmud azon török államférfi, ki mindig az oroszokkal való jó egyetértést sürgette s főként azért bukkolt volt meg, mert az angol követnél szemet szurt a Mahmud és Ignatieff orosz követ közt fennálló jó viszony. Mihelyt a török udvar elhatározta magát arra, hogy a hatalmaknak engedve, a lázadást engedmények által és lehetőleg kevés vérontással akarja megfékezni, oly férfit kellett a kormány élére állítani, a ki Oroszország által kedvelt egyéniség legyen, mert egy ilyennek könnyebb a lázadókkal elbánni, mintán az orosz követ befolyása a délszlávokra, — törekvéseit elősegítheti.

Mahmud nagyvezírsége az orosz befolyás emelkedését jelenté Konstantinápolyban, s e befolyás biztosításának ára leendő a lázadás elfolytása, — és Szerbia és Montenegró semlegessége.

A porta úgy látszik meggyőződött, hogy Oroszország jelenleg nem törekszik a délszláv tartományok függetlenné tételére, míg ellenben a többi hatalmak új vazall államokat akarának létrehozni. Ez az, a mitől a porta leginkább tart, mert tekintélyét a muzulmán világ előtt megingatná; azért később Oroszország tanácsaira hallgatni, mintsem a fel-

lázadt tartományoknak nemzeti kormányzatot engedélyezni.

Az orosz kormány ellenben nagy előnyt nyer ázsiai politikájára nézve, ha Konstantinápolyban befolyását megszilárdítja s ez előny sokkal nagyobb reá nézve, mint két nyugoti török tartomány önállósága.

Mahmud nagyvezírségét csakis politikai irányának és azon barátságának köszönheti, melyet iránta Ignatieff orosz követ viseltetik; hogy ez Angliának nem tetszik, könnyen érthető, mert Mahmud kormányzásának visszahatását érezni fogja Ázsiában.

A „P. Lld.“ belgrádi levelezője írja aug. 26-áról: Itt tegnap lázas izgatottság uralkodott. Állítólag több óráig tartó csata támadt Zarkó pópának csapata és a török határőrök között, mintegy három angol mértföldnyire a szerb-török határtól. Ágynak hiányában csak löfőgyerekkel csatáztak. Ma érkezett magántudósítások szerint Zarkónak 4—5 száz emberből álló csapata szerencsésen megmenekült és a hercegovinai határokat irányában folytatta útját.

A zágábi „Narodna Novine“ a délszláv lázadásról a következő közleményt közli:

Bród, aug. 26. A lázadás Ó-Gradiskától Kobarig szünetel. A felkelők vezérek hiányában sokat vesztenek erejükből. Az éjjeli Svilapan Bród alatt lázadás ütött ki. Szerbia ellen nagy az elkeseredettség, mert Boszniának nem nyújt segílyt. Megbízható hírek szerint Uj-Pazárban és Ó-Szerbiában is kiütött a lázadás, s Szerbiából sok csapat megy át Hercegovinába. Szerajevóban a törökök sok kereszténynek a házát gyújtották fel. Hivatalos hírek szerint tegnapelőttig csak az Ó-gradiskai kerületbe 7009 bonyák ment át. Összesen 16,000 lélek ment innen át.

A zágábi „Obzor“ kimutatása szerint az osztrák-magyar területre átmenekült hercegovinai családok részére eddigleg 4455 frt 80 kr és 8 db arany gyűlt össze a zágábi bizottságnál.

A „Russkij Mir“ ismerteti a nagyhatalmaknak a hercegovinai ügyre vonatkozó követelését s azon megjegyzést teszi hozzá, hogy a diplomácia sikere a szlávoknak a hercegovinai esatateren kivívandó sikereitől fog függni, épen úgy, mint az 1855-ik évi bécsi értekezleten folytatott alkudozások kimenetele a Sebastopol bevételétől függött.

A természettudósok előpataki gyűlése.

Augusztus 30-án.

Tegnap még mindig érkeztek vendégek; egy része, kivált a hölgyek, Előpataka tájáról. Az országuton egyik szekér a másikat érik, köztük egy-egy diszes két és négy fogat. Az országot mentén elnyúló sétáterén a járkálás már nehezen esik; majd a női uszályoktól felvert fáradhatatlan túrkáló nevezetesen a mezőkön csínál néhány fűszálat is kiemelnek a helyekből, s ezek ámbár a finoman őrölt földben rögtön megfogannak, mégis szörnyen bosszantják a kaszálásban akadályozott gazdát.

A kertekben sem veszik ilyen kellemes jelenségnek, ha vakondtúrások lépik el az ágyásokat, melyekből a növények némelyike bizonyos kiél és ki is szokott száradni, ha a gondos kertész nem siet ájszájával rögtön oda. Hanem állíthatók-e ezek összevéve párhuzamba amakárokkal, melyeket a pajorok áskák stb. okoznak? Nem látunk-e egész réteket kiszáradni és kipusztulni a miatt, hogy a pajorok elragták a gyepnek gyökereit? Nem állunk-e némely kertben folytonos harcban a lótetűvel, mely a hűvelyek vastagságu gyökereket is megtámadja, s néha egész falkolánkat tönkretesz? Csak kevés megfontolás kell ahhoz, hogy észre vegyük, miként a vakond, mely éhsége csillapítására naponta annyit nyomó mennyiséget eszsz, meg ezen rovarokból, mennyit fele tesz saját sulyának, hasonlíthatatlan több rovar kell, hogy elpusztítson, mint a mennyit mi valaha elpusztíthatnánk.

Miként az angol kertészek, kik a varangyok iránti ellenszenvüket szívesen legyőzték ama óriási haszonnal szemben, mely a varangyoknak csigák elleni hadjáratában mutatkozik úgy mi is megtehetünk, hogy a vakondokat melyeket, ha nincs többé szükségünk rájuk, könnyen kilehet ismét fogdosni, a kártékony rovarok ellen mint házivadásokat tartunk különösen tavasszal veteményeseink s ültetvényeinkbe.

Ismerem gazdákat, kik követtek az ily eljárás és igen meg voltak vele elégedve, kik soha sem sajnáltak egy élő vakondért pár garast fizetni, hogy azt valamely pajor vagy lótetű járta földbe elbocsáthassák, s nem resteltek minden raggal elismittatni vagy lenyomkodni a vakondtúrásokat. Végre, ha tapasztalták, hogy a vakond megtette kötelességét, könnyűszerrel ismét kifogták onnan. Ezeknek ellenében persze tudok egész helységeket, hol azokat, kik egy-egy elfogott vakondot mutatnak elé, hivatalos uton bizonyos löpénzben részesítik, sőt egy földbirtokosról hallottam beszélni, ki a

por, majd az egyes zenekarok előtt csoportosuló nép akasztja meg a sátfálin menőket. A vendéglőskö alig győzik szolgálattal vendégeiket. Csak a bizottság működik csendességben, higadtsággal és osztogatja az érkezőknek az előre kijelölt szállásokat, rendelkezik a jövő kirándulás kényelméről. Egy fuvar ára 3—4 személyre Előpatakaról egész Brassóig 20 frt 50 kr. előre fizetve a bizottságnál. A borszőki kirándulásra, mely a zárüléshez van csatolva, Tuszánról Brassóig ingyen szállítást és többnyire ingyen ellátást ígér. Általában a vendégek kényelméről fényesen van gondoskodva.

A tegnapi nap eseményét a gazdasági és iparkiallítás képezi. Ezen kiállításbalett bevonva Előpataka és vidéke, Felsőfőhér és Háromszék Brassó városával. A kiállítás helye a Bogdán féle üvegterem Előpataka legdiszesebb épületének udvarában, illetőleg kertjében. Az ünnepélyes megnyitás 10 órákor ment véghez. Dr. Reich helyi orvos és bírókos lett a megye részéről kiküldve, hogy a társulatot megbíjja, a társulat megjelent bizottságát és ennek élén az elnököt a kiállítás ajtaja előtt fogadja, ügyes beszédében kéri, hogy e megye részéről kiállított ipartárgyakat elnéző kímélettel megsemmisítse, természeti kincseit tudományos bírálat alá venni és a vidék előnyeit tovább terjeszteni sziveskedjék. Knöpfler elnök megköszönte ezt a fáradságot és ígérte a társulat támogatását.

Maga a kiállítás igen kedvezően tüntette fel a vidék termékeit, előnyös képet adta a székelypárnak és habár új találmányokat nem nyújthatott a fővárosi hasonnemű kiállításokhoz szokott szemnek, egyes tárgyak, melyek a székelypárnak eleményességéről és életrevalóságáról tesznek tanúságot, bálumatra ragadták a szemlélőt.

Volt ott a nyers terményekből mezei és kerti természetmenny, közöttük maga Bogdán, a kiállítási hely tulajdonosának szentgyörgyi birtokából óriási tök, alma, körte, barack, dinnye, Sigmond Antalról Kilyénből különféle nemes gyümölcsfajok, előpataki kifli, székelypogácsa, örmény dalauzi. Az ásványiakból volt több mint 100 forrásnak a kiállítási tájon talált ásványviz, réz, Bálánból, Hautmann L. (Brassóbból) ásvány- és állattani szemelvények; rendszeresen összeállítva voltak az „erdővidéki bányaegylet“ közetmintái és különös csinnel s gazdag választékkal a „keleti Erdély“ földtani képződményei. Mint különlegességeket megemlíti Nagy Dénes (Szent-Györgyről) és Deák Zsigmondtól (Kovácsnáról) az üvegkristályt vagy „székely gyémántot“

Az iparban leginkább remekeltek Szt.-György és Brassó városai. Ehez az átmenetet képezték Filep Eleknek (Mihályfalváról) történetelőtti tárgyai között mint ritkaságok egyes cifrázott cserépdarabok.

Ha szőlőből nem, de természet eperből bort a székelypárnak palinkát és egyéb

vakondok ellen nemével a rajongó gyűlöletnek viseltetett, s évenként tömérdek fogott el. Ezekből azután bizonyos ezüstszürke színűeket válogatván ki, azoknak borból királyának bundát készítették, mely ajándékkal a gazdászat körül tett rojant szolgálatait akarván bemutatni, ez érdemben bizonyosan számított valamely érdemkeresztre. A szőrt hullató bundáért azonban hideg köszönet és minden mértékét felül haladó pajor és áskapusztítás lett a nem várt jutalom!

A cziczikányok, közel rokonai a vakondnak, — épen oly bátrak, veszekedők, marosak, és husevők mint ezek, s azon különbséggel, hogy nem oly kizárólagosan földalatt lakók, mint a vakondok; ezekhez hasonló fáradhatatlan vadászai minden bálnak, bogárnak, feregnek és fiatal egereknek, melyeket kimondhatatlan étvágyal költenek el. Szerencsétlen hasonlatosságuk azonban a valódi egerekhez, ezeknek csaknem minden ellenségét felkelti ellenük. Különben a tulajdonképi egerektől könnyen megkülönböztethetjük, ha tekintetbe vesszük hegyes orát, éles fogait, a csupasz, alig néhány szőrt fedett farkát és egy oldalmirigyből eredő pészma szagát a macska is felismeri rögtön, ha megfogja, s ámbár veleszületett egérgusztító természetűül fogva megöli, de nem eszi meg.

Egyedül a házi cziczikány nyul még száraz huzos és teljes ételekhez is, a többiek mind mezőn, erdőn, kertben és bokrokban, istállóban és csűrökben vadásznak nagyobb rovarok után. A vízi cziczikány ezen felül rákokat, békákat és halakat is megtámad, mit azonban szívesen elhagy, csak bogarakban s fűgekben ne szenvedjen hiányt.

Egy-egy rovar felett — mit többször láttam — a legmérgesebben marakodnak s ezért bizonyosan megérdemlik, legalább azok, melyek a mezőn és erdőben laknak, hogy kíméljük és ápoljuk őket, a mennyiben közvetlen a földön és annak legfelső kérgében épen azt a szolgálatot végzik, a mit mélyebben a vakondok. A vízi cziczikány irányában természetesen nem kell magunkat a kegyelet és gondoskodás által igen elragadtatunk, mert a mint kétségtelen tapasztalatok bizonyítják, ő cziczikánsá-

liqueuröket, készit finom és durva (daróc) posztót s pokróczokat, melyeknek hire nem egy ország fővárosáig jutott.

Látuk a székelypárn és szász leány népruházatát tetőtől talpig, szabó készítményeket, lábbelikeket a fényes lakktopántól le a piros eszmáig, a székelypárn divatos házi szőttest Ráth Györgynél Szt.-Királyról, Feleki Lujzától Al-bisról, Festő Trézistól Laborfalváról és Nagy Elekától Szt.-Györgyről.

A székelypárn népek művészi érzékét leginkább tüntette fel egy falóra és egy orgona egy paraszt székelytől, Gál Józseftől Barothról. Remek virágoktrétákat és koszorúkat raktak izletesen össze fűszermagból és emberhájból Potofszki Józsefnél. és a napraforgó szárának fehér beléből Sándor Róza Szt.-Györgyről. Csinosan himzették szőnyegeteket, párnákat, takarókat, cipőket Reznar Lottó, Sándor Berta és Sándor István Szt.-Györgyről.

Az ipar többi neméből kiemeljük, Nagy József orgonaművész harmóniumát, Hermann Fridrik főiskolai szobrász és ipariskolai tanár terracotta-, fa- és kőképményeit, Teutsch gépész szivattyúját, Dik bádogos házi fűrdőjét és bádog eszközeit, Schmidt finom envy. és gelatinjét, Munzár művirágjait, Goldschmidt díszasztalait és szelencéit, Hentze és Coppony mozaik parkettéit Brassóbból és Antonio faragónak márvány hidmintáját Földváról.

A kiállítástól megelégedéssel távoztunk el; hibája legfeljebb az volt, hogy a tárgyak sem lajstromozva sem rendszeresen rakva nem voltak. Ma fog ítéletet mondani róluk egy jury.

Este 7 órákor volt a brassai zenekar előadása mellett az előrajz szerint a társulati tagok gyűlekezése és ismerkedése az új csarnokban. Egy óra múlva szétszöttek és zeneszó hívogatta őket vacsorára mindentel a vendéglőbe. Szinház is volt; előadásul kitűzve volt „Vicomte Setoriés (Bajard és Dumanár.“

Ubivis.

Egy kis helyreigazítás.

A minap valaki, nem tudom melyik lapban, azt indítványozta, hogy senkit újságírással nem kellene felszabadítani, míg az ahoz szükségelt ismeretekből államvizsgát nem tesz. Ez indítvány olvasása óta figyelmem kiváló részét a lapok olvasása közben arra fordítam, hogy lássam, találok-e bennök olyasmit, mi az indítvány támogatására szolgálhatna. És ime, nem telik nap, melyen e támogatásra szolgáló dolgokban bő aratásom nem volna.

Legközelebb a „Pesti Napló“, mint ezt e becses lapok augusztus 29-én megjelent 197-ik számában olvasom, arról vádolja az erdélyi püspököt, hogy az erdélyi néptanítók számára felállítandó külön nyugdíjalap által nagyon megnehezíti az országos nyugdíjalapról szóló törvény végrehajtását s az összes tanítói kar helyzetét s hogy ezzel a püspök nem gondol

ga szükségéből még a nagyobb halakat is megtámadja a halastavakban s nyílt haltartókban és azoknak agyát kieszi. A cziczikányokat, valószínűleg pészmaszagukért roppantul elítéli a babona. Harapásuk — a babona szerint — nemcsak az embernek mérges, hanem még a ló eszükén is gyógyíthatatlan daganatokat okoz — boldog Isten! hiszen oly gyege fogacskaik vannak, hogy azokkal az embernek alig s a lónak még kevésbbé tudnák érzékenyen ártani. Sőt még a pusztá érintésök is daganatot csinál a kézre

Ha ez igaz volna, úgy valóban a természetvizsgálók nagyobb része nagyon sokat hordaná felkötve a karját, vagy a tömérdek feliszított mérge által könnyen megszabadíthatná magát elleni minden rágalmaiktól és versengéseitől.

Még a s ü n t is kiváló figyelmébe ajánlom önöknek; mert ő igen ártatlan, csendes és hasznos állat, melynek a mese a nyullali versenyfutásában mégis több ravasszágot tulajdonít, mint a mennyivel valóban rendelkezik.

Sajátságos körülmény az a sünnél, hogy a természetbúvároknak még nem sikerült illó alaposzággal constátálni azon különbséget, melynél fogva a földmives egyiket sündiszónoknak s a másikat sünebeinek nevezi. Szerinte a sündiszónoknak széles ormánya van, mint a sertésnek s megehető, a sünebe pedig nem.

Jól emlékszem még rá, hogy atyám szülő falujában Vetterauban, hol mi rendszeren a sünnidőt szoktuk volt töltöni, utálattal beszéltek nekem a paraszto, miként a francziák még a sünebet is megsütötték nyáron és nagy kedvteliséssel ették. Mi akkor valamennyi előkapható sünt összehordtunk, hogy a felhozott különbséget megismerhessük, de az általunk orákulomnak tartott öreg paraszt valamennyit élvezhetetlen sünebeinek nyilvánította s végre malitiosus mosoly kíséretében azt toldta hozzá, hogy a sündiszónok hamarabb találhatók más helyen, mint a mezőn.

(Folytatása következik.)

Az országos nyugdíjalapról szóló törvény 31. §-a így szól: „Az országos közös nyugdíj s gyámpénztárhoz a fentebbi 28. és 29 §§-ban rendelt hozzájárulás alól saját kívánatukra fölmentetnek azon óvoda vagy iskola fentartói (valamint az általuk fentartott intézetben alkalmazott tanítók is), kik kimmatták s illetőleg kötelezik magukat:

a) hogy tanítóknak legalább is annyi s olymértű nyugdíjat és gyámpénzt biztosítottak, mint a minőt azok jelen törvény 9., 15. és 19. §§-ai értelmében nyernének;

b) hogy tanítók a nyerendő nyugdíj s gyámpénz arányában mincennek nagyobb mérvű befizetéssel terhelve, mint mennyit a jelen törvény róna rájuk; végre

c) hogy az ő intézetükbe más nyilvános intézetből átlépő s jelen törvény értelmében az országos nyugdíj-pénztárból nyugdíjra és gyámpénzre jogosított tanítóknak mindazon szolgálati éveit beszámítják, melyek a jelen törvény értelmében is beszámíthatnak.

Vizsgál az országos nyugdíj-pénztárhoz járulástól ekép fölmentett intézetekből más nyilvános intézetbe távozók tanítóknak az országos nyugdíj-pénztárból ellátásukhoz a befizetéstől felmentett intézetben töltött szolgálati idejök is beszámíttatik a jelen törvény 6—9. §§. értelmében.

Azt kérdezem már, elolvasta-e a vádló az országos nyugdíjzáról szóló törvény e szabályait? S ha igen, vádolhatja-e azt, ki e törvény szabályainak értelmében jár el, arról, hogy a törvény végrehajtását nehezíti?

Az erdélyi püspök, miután megyénknek saját nyugdíjalapja van, az erdélyi r. kath. igazgatótanács kezdeményezésére tette azt, a mit tett, maga részéről is gyarapítván az alapot.

A magyarországi püspökök némelyike hozzájárult az országos alaphoz, mert így segíthetni vélte tanítói sorsán. Jó lesz tehát ezután a dolgokat jobban megérteni, mielőtt valaki ellen az ország színe előtt vádat emelünk.

Köszönetnyilvánítás.

Önkéntes tűzoltóegyletünk zászlószentelési ünnepélye alkalmából megbízatás folytán van szerencsém nyilvánosan is közölni azon lelkes pártfogók névjegyzését, kiknek közadakozásából az egylet egy művészien kiállított zászló birtokába jutott s ezzel mára helyi viszonyoknak megfelelőleg teljesen felszerelve és szervezve van.

Az említett célra adakoztak:

Pogány György (Hunyadmegye főispánja) 50 frt, Lázár Benedek 5 frt, Lázár György 5 frt, Euf Horvát 1 frt, Thulner Gyula 3 frt, Kassay honvéd őrnagy 1 frt, Bodola honvéd hadnagy 1 frt, A csatáriskola tisztikara 8 frt, Reviczky Károly honvéd százados 1 frt, Pogány Ádám 2 frt, dr. Nagy Albert 1 frt, Kenderesy Mihály 1 frt, Egy névtelen 2 frt, gr. Kun István 2 frt, Földvári Xandriné 5 frt, Keresztesi Sándor 1 frt, Kapcza Gyula 1 frt, Torma Zsófia 2 frt, Orbonás Gyuláné 1 frt, Barcsay Miklós 1 frt, Barcsay Sándor 2 frt, Balog Józsefné 1 frt, Pheresiú Piétek 1 frt, Lázár Lipót 2 frt, Farkas Gergely 1 frt, Apáthy 1 frt, Sándor Miklós 1 frt, Nagy Zsigmond 7 frt, Bágya Farkas 5 frt, Makray Aladár 1 frt, ifj. Dávid József 1 frt, Kenderesy Farkas 1 frt, Buda Géza 1 frt, Lengyel Gergely 1 frt, Issekucz Pálné 1 frt, Várady Bertalan 3 frt, Kéblös Miklós 5 frt, Issekucz Márton 1 frt, Kemény Elek 1 frt, Putsik Márton 1 frt, Márkus Károlyné 1 frt, Bobáth Antalné 1 frt, Jordán Domokosné 2 frt, Brázovainé 2 frt, Gergely Tamás 1 frt, Brázovay Elek 2 frt, Manók József 1 frt, Pap Dénes 5 frt, Luzitó 1 frt Issekucz Gergely 2 frt, Szabó János 1 frt, Baloméri János 50 kr, Tornya Gyula 1 frt, Trifu Simon 1 frt, Furka Ferencz 2 frt, Gőnczi Sándor 1 frt, Bodó Dénes 50 kr, Fekete Ferencz 1 frt, Farkas Ignác 1 frt, Zudor Elek 1 frt, Csonka Lajos 1 frt, Simon Gábor 1 frt, László Ignác 1 frt, Lázár Lajos 1 frt, Pap József 5 frt, Puy Zsig 6 frt, Ujhelyi József 1 frt, Egy névtelen 5 frt, Marilay Gyula 2 frt, Nádasdy 1 frt, P. Burecz 1 frt, Mara György 3 frt, Egy névtelen 2 frt, b. Bornemisza Tivadar 5 frt, Mara Lőrincz 2 frt, b. Józika Géza 2 frt, dr. Balog 1 frt.

Összesen 200 frt.

Fogadják a tisztelt adakozók s különösen azon lelkes nők, kik a gyűjtést eszközölték, az egylet hálás köszönetét nemes adományaik és közreműködésükért.

Déva, augusztus 27-én 1875.

László Zsigmond,
egyleti titkár.

Apró pusztáz.

Sokáig kétségben voltunk, ha vajjon az a hercegovinai lázadás tüzijáték-e, melylyel a törökországi szlávok meg akarják mutatni, mikép

Hirdetmény.

A tordai királyi törvényszék részéről közhírré tétetik: hogy Érsok E. kir. közjegyző irodáját **folyó hó 1-én** Tordán a Szaniszló utcában a sz. házánál megnyitotta.

A tordai kir. törvényszéknek, Tordán, 1875. aug. 13-ki üléséből.

Eladó szőlővesszők.

Valódi rajnai Riesling 1000 darab	6 frt. oszt. ért.
Semillon	20 " " "
Southern	20 " " "
Bukator	4 " " "
Furmint	5 " " "
Croquant	20 " " "
Alexandriai	20 " " "

A megrendeléseket elfogadja beérkezési sorszáma szerint Ó-Szilváson, u. p. Maros-Ujvár

ALBERT LAJOS, gazdatiszt.

Óvszerek.

(Cordonok.)

Legfinomabb francia gyártmány, tucatja 1-151 4 frt.

legbiztosabb óvszer

Empecheur

legújabb gépezet az éjjeli magömlések megakadályozására használati utasítással darabja 2 frtért kapható

ZIEGLER JOHNNAL Grácban.

Gummi-árak különlegességi raktár.

Csak még néhány napig!!

META asszony,

a hírneves fiatal jósnő Egyiptomból Oroszországba tett utazása közben Kolozsváron átutazván, bárki látogatását egyedül reggeli 8 óráig esti 8-ig, a „Biasini szálloda” első emeletén, 3-dik és 4-dik szám alatt, rövid itt léte alatt elfogadja.

E hölgy adománnyal bír arra nézve, hogy bárkinek ügyei iránt felvilágosítást nyújt, melyek életében előfordultak; házasság s mily régen, van-e családja, s hány személyből áll, hány éves, hogy hívják, vajjon volt-e már házassági viszonyban stb. stb.

META asszony művészetét Egyiptomban szerzett hat évi tanulmányaira alapítja, s a csillagászati jegyből, mely alatt valaki született, megítélni képes az embert harmadik személy segélye nélkül, mely utóbbi eset különben somnambulálknál fordul elő.

Minden kérdésre felelet nyújtatik.

Déli 12 óráig zárva.

Erdély legnagyobb papír kereskedésében

(338)

(4-6)

1000 darab quart 1-ső minőségű „Szalma” levél boríték-czég nyomattal **csak 4 frt.**

1000 darab quart 1-ső minőségű „Növény” levél boríték (szürke színű) az előbbinél sokkal vastagabb és erősebb, s még ezenkívül azon előnnyel bír, hogy nem átlátszó, **czégnomattal ára csak 5 frt.**

50 darab finom angol vastag levél papír.
50 egész vastag hozzávaló boríték egy igen elegáns tokba tetszés szerinti monogrammal (2 betű) **csak 1 frt 60 kr.**
100 darab névjegy bristol vagy kréta papír, 1 sorral **csak 80 kr.**
100 darab dttó 2 vagy 3 sorral **csak 1 frt.**
100 darab könyvmatu (litografizott) **csak 1 frt 60 kr.**
100 darab több sorral, vagy díszesebb **2 frttől 5 frtig.**
Egy kötés 480 quart levélpapír czég nyomattal **csak 5 frt.**

Cigarette dohányzóknak,

felette fontos:

Franciaország legtekintélyesebb szivarpapír gyárosaival sikerül azon régen érzett szükséges egyetértést létre hoznom, hogy gyártmányaikból nálam egész Erdélyre nézve egyedüli raktárt állítsanak.

Tehát bátor vagyok a n. érd. fogyasztó közönség figyelmét felkelteni arra nézve, hogy a papírok valódi minőségben (Erdélyben) csak nálam kaphatók:

A következő árakért:

- 1 könyveske táblába (Formát Français) 10 kr.
- 1 könyveske (Formát Turc) nagyobb . 15 kr.
- 1 „ (Formát Russe) még nagyobb 20 kr.
- 1 köteg (Formát Français) 500 levél tartalommal 20 kr.
- 1 köteg (Formát Turc) 500 levél tartalommal nagyobb 25 kr.
- 1 köteg (Forma Russe) 500 levél tartalommal még nagyobb 30 kr.

STEIN JÁNOSNÁL.

Oskolai könyvek

Szótárak,

Nyelvtanok

és

társalgási könyvek.

A bekövetkezendő tanév alkalmából van szerencsém tudósítani

a n. érd. tanár, tanító és nevelő urakat, tanuló ifjúságot, egyáltalában

ERDÉLY OSKOLAVILÁGÁT,

hogy könyvkereskedésemben, mely újabb időben megint nagyobb kiterjedést nyert, úgy hogy ma már mint **Erdély legnagyobb könyvesarnoka** egyedül áll, mind-féle

oskolai könyvek, tankönyvek és taneszközök

egyetemek, gymnásiumok, képezdek, ipar- és polgári oskolák, elemi- és néptanodák, valamint magánintézetek számára nagy készletben tartatnak és folyvást **k a p h a t ó k.**

Nagyobb megrendeléseket kérem idején beküldeni, hogy a kívánt példányok száma iránt tájékozhassam magamat folytonos megrendeléseimnél, főleg pedig, hogy a megküldésben késedelem ne történjék.

Tömeges megrendeléseknél, **pontos szolgáltat, előnyös feltételek és jutányos árak biztosítása mellett tiszteletpéldányokat, saját kiadásaimból pedig ingyenpéldányokat bocsátok a t. megrendelők rendelkezésére, szegényebb sorsu tanulók számára.**

Czím- és árjegyzékekkel az oskolai könyvekről, úgy nemkülönbén bárminemű könyvjegyzékekkel kívánatra azonnal és ingyen szolgállok,

Stein János,

könyvárus, kiadó és magy. kir. egyetemi nyomdász.

Oskolai könyvek.

Rajz- és szépírásminták.

Vizfestéshez

való színnyomatu

minták.

Kézi és fali
térképek.

Atlaszok,
Földgolyók.

Stein Jánosnál
Kolozsvárt.

Stein Jánosnál
Kolozsvárt.

Római és hellen
remekírók,
szótárral és jegyzetekkel
ellátva.